

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔-๕๓/๒๕๕๓

วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง จำเลยในคดีแพ่งของศาลแพ่งธนบุรีและศาลแขวงตลิ่งชัน ยื่นคำร้องต่อศาลว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ รวม ๒๐ คำร้อง

ตามพยานหลักฐานเอกสารที่ศาลแพ่งธนบุรีและศาลแขวงตลิ่งชันส่งมาได้ความว่า จำเลยในคดีแพ่ง หมายเลขแดงต่าง ๆ ของศาลแพ่งธนบุรีและศาลแขวงตลิ่งชัน รวม ๒๐ คำร้อง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลโดยมีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันว่าผู้ร้องแต่ละคดีเป็นพนักงานของโรงงานสุราบางยี่ขัน บริษัท สุรามหาราษฎร์ จำกัด ถูกโจทก์ฟ้องให้ชำระหนี้เงินกู้ยืมรวมหลายสิบสำนวน ในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์และจำเลยบางสำนวนได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความยอมชำระหนี้ให้โจทก์ตามฟ้อง ศาลได้พิพากษาคดีเป็นอันเสร็จเด็ดขาดไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นแล้ว และบางสำนวนศาลได้พิจารณาพิพากษาให้จำเลยชำระหนี้ให้โจทก์

ในชั้นบังคับคดี ศาลได้ออกหมายบังคับคดีตามคำขอของโจทก์และดำเนินการบังคับคดีโดยหักเงินเดือน เงินบำเหน็จและเงินโบนัสของจำเลยตามคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ต่อมาจำเลยทุกสำนวนถูกเลิกจ้างและจะมีสิทธิจะได้รับเงินค่าชดเชยจากนายจ้าง เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีอายัดเงินค่าชดเชยที่นายจ้างจะจ่ายให้แก่จำเลย โดยจำเลยแต่ละสำนวนยื่นคำร้องต่อศาลขอให้กำหนดจำนวนเงินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะอายัดตามสิทธิเรียกร้องของโจทก์

ต่อมาจำเลยยื่นคำร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งกำหนดให้เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดเชย เงินสงเคราะห์ หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน นอกจากที่กล่าวไว้ในมาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๒) ที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้นหรือคู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้นไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนด จำเลยเห็นว่าการใช้ดุลพินิจของศาลในกรณีเช่นนี้ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ ที่บัญญัติว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๒) กำหนดให้เงินลักษณะเดียวกันกับเงินในมาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓)

ที่ข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาลได้รับไม่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีโดยไม่ได้บัญญัติให้เป็น
ดุลพินิจของศาลเป็นผู้กำหนดตามที่เห็นสมควร ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖
วรรคหนึ่ง (๓) ที่ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจกำหนดจำนวนเงินดังกล่าว จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ ขอให้ศาลส่งคำร้องดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามมาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องของจำเลยทุกคำร้องมีประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยเป็นอย่างเดียวกันจึงให้รวมพิจารณาเข้าด้วยกัน

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมปรึกษาแล้ว มีมติให้รับคำร้องทั้ง ๒๐ คำร้องของจำเลยไว้พิจารณา
ดำเนินการต่อไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑
ข้อ ๑๐

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้ว มีมติในปัญหาที่ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ปรากฏผลการลงมติดังนี้

- ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๖ คน

(พลโท จุล อติเรก นายมงคล สระภู่น นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นายอนันต์
เกตุวงศ์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง)

- ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๔ คน

(นายประเสริฐ นาสกุล นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายสุจิต บุญบงการ และนายอิสสระ นิดิต์พงษ์ประกาศ)

- ยกคำร้อง ๒ คน

(นายจุมพล ณ สงขลา และ นายปรีชา เฉลิมวณิช) โดยมีเหตุผลว่าเพราะตามคำร้องปรากฏว่า
ศาลมีคำพิพากษาแล้วจึงไม่ใช่กรณีที่ศาลจะส่งความเห็นตามคำโต้แย้งของจำเลยมาเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ได้

ผู้ทำคำวินิจฉัยได้ลงมติให้ยกคำร้องตามมติที่ ๓ จึงทำคำวินิจฉัยดังต่อไปนี้

คดีมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องของจำเลยที่ยื่นใช้
คำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่

เห็นว่าการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลของศาลยุติธรรมหรือศาลอื่นนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ
ศาลต้องใช้กฎหมาย ๒ ประเภท ในการพิจารณาพิพากษาคดี ได้แก่ กฎหมายสารบัญญัติและกฎหมาย
วิธีสบัญญัติ โดยกฎหมายสารบัญญัตินั้นศาลต้องนำมาใช้ปรับแก้ข้อเท็จจริงในคดีที่พิจารณาได้ความ
จากพยานหลักฐานในสำนวนแล้วพิพากษาคดีไปตามนั้น ส่วนกฎหมายวิธีสบัญญัติศาลต้องนำมาใช้
เพื่อควบคุมและกำหนดขอบเขตการดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งมีความหมายตามคำจำกัดความในประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๓) ว่า “หมายถึงการกระทำใดๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้อันเกี่ยวข้องกับคดีซึ่งได้กระทำไปโดยคู่ความในคดีนั้น หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งของศาล ไม่ว่าการนั้นจะเป็นโดยคู่ความฝ่ายใดทำต่อศาล หรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือศาลทำต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย และรวมถึงการส่งคำคู่ความและเอกสารอื่นๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้” ดังนั้นตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความที่ศาลใช้ในการพิจารณาคดีจึงเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุม และกำหนดขอบเขตของการกระทำของบุคคลต่างๆ ให้อยู่ในขอบเขตตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ตรากฎหมายวิธีพิจารณาความขึ้นใช้บังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีให้ใช้อำนาจหรือกำหนดหน้าที่ให้ปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ อันเป็นวิธีการถ่วงดุลและคานอำนาจอย่างหนึ่งระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังจะเห็นได้ว่าสภานิติบัญญัติได้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความของศาลให้ทันสมัยเหมาะสมแก่กาลเวลาอยู่เสมอ

ดังนั้น ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ใช่มติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ตามความหมายของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕

แต่เนื่องจากมีคู่ความในคดีของศาลยุติธรรมยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมที่พิจารณาคดีว่าบทบัญญัติบางมาตราในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕ เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ มาয়ศาลรัฐธรรมนูญให้พิจารณาวินิจฉัยหลายราย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕ ด้วย จึงรับวินิจฉัยต่อไป โดยผู้ทำคำวินิจฉัยไม่เห็นด้วยมาแต่แรกเพราะกฎหมายวิธีพิจารณาความมีบทบัญญัติระบุงถึงการกระทำตามขั้นตอนต่างๆ ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลต่อเนื่องกันไปประดุจลูกโซ่ หากขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งใช้บังคับไม่ได้ การกระทำในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในขั้นตอนนั้นๆ ก็จะขาดตอนเหมือนสายโซ่ขาดจากกัน แต่ผู้ทำคำวินิจฉัยก็จำต้องรับวินิจฉัยคดีตามคำร้องดังกล่าว ตามความเห็นของตุลาการส่วนใหญ่ เช่น ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยส่วนตนที่ ๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ (เรื่องของศาลจังหวัดสตูล) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยส่วนตน ที่ ๑๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ (เรื่องของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ตะวันออกไฟแนนซ์ จำกัด) และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยส่วนตนที่ ๑๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ (เรื่อง นายโกสุเมภ์ ตาละโสภณ)

สำหรับคดีนี้ก็เช่นเดียวกัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้นให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” และวรรคสาม บัญญัติว่า “คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ตลอดคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว” ปัญหาจึงมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติจะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีของผู้ร้องตามความในมาตรา ๒๖๔ หรือไม่ เห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่บัญญัติถึงวิธีการต่างๆ ในอันที่บุคคลจะพึงปฏิบัติในทางศาลเพื่อให้ตนได้รับความรับรองคุ้มครอง และบังคับตามสิทธิและหน้าที่ซึ่งมีอยู่ในกฎหมายสารบัญญัติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเมื่อบุคคลเกิดความจำเป็นจะต้องรักษาสิทธิอันเกิดจากการโต้แย้งสิทธิหน้าที่กันก็ดี และที่มีกฎหมายกำหนดให้ศาลเป็นผู้กำหนดสิทธิจึงมีความจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาลก็ดี บุคคลดังกล่าวจะต้องปฏิบัติกันอย่างไรจึงจะได้สมดังสิทธิที่มีอยู่โดยให้ศาลเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย การจะปฏิบัติให้เป็นผลเช่นนั้นได้ก็โดยอาศัยกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ โดยต้องคำนึงเสมอว่าการใช้กฎหมายวิธีสบัญญัติไม่ใช่การใช้เพื่อกำหนดสิทธิหน้าที่แต่ต้องดูว่าตามกฎหมายสารบัญญัตินั้นมีสิทธิอย่างไรและต้องนำกฎหมายวิธีสบัญญัติมาใช้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของกฎหมายสารบัญญัติด้วย การกำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เป็นคู่ความศาลจะต้องฟังข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่คู่ความนำมาสืบให้ยุติเสียก่อน แล้วจึงยกกฎหมายสารบัญญัติขึ้นมาปรับกับข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความ การยกกฎหมายสารบัญญัติมาใช้ในลักษณะนี้ จึงจะเรียกว่าเป็นการใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

การใช้กฎหมายวิธีสบัญญัติในภาคบังคับคดีตามมาตรา ๔ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบังคับมีอยู่สองฝ่าย คือ ศาลและเจ้าพนักงานบังคับคดี ถ้ากระทำโดยศาลก็จะเรียกว่า กระบวนการพิจารณา ตามที่จำกัดความไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๓) แต่ถ้ากระทำโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่มีคำจำกัดความไว้ แต่น่าจะนำถ้อยคำในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ มาใช้ได้โดยใช้คำว่า กระบวนการบังคับคดี

เมื่อจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องชำระหนี้ตามคำพิพากษา กฎหมายหาได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีอำนาจบังคับเอาด้วยตนเองไม่ เพราะอาจมีการต้องใช้กำลังบังคับลูกหนี้ก็จะทำให้เกิดข้อพิพาทอื่นตามมาหรือเกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นได้

รัฐจึงต้องยื่นมือเข้าไปช่วยเป็นการป้องกันด้วยการออกกฎหมายกำหนดให้มีการบังคับคดีโดยศาลและมีเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเจ้าพนักงานศาล (ปัจจุบันเป็นเจ้าพนักงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม) ดำเนินกระบวนการวิธีการบังคับคดีแก่ลูกหนี้จนกว่าจะเป็นที่พอใจของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายในขอบเขตของคำพิพากษาหรือคำสั่งและสภาพแห่งหนี้หรือการบังคับคดีนั้นเปิดช่องให้ทำได้เพื่อให้คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลบังคับได้

อนึ่ง ในการบังคับคดีนั้นหากรอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเสียก่อนจึงจะบังคับคดีและบางเรื่องอาจไม่ได้ผลเพราะลูกหนี้ซึ่งรู้ตัวว่าจะแพ้คดีอาจย้ายถ่ายเททรัพย์สินหรือโอนทรัพย์สินให้ผู้อื่นไปหรือกระทำการบางอย่างซึ่งเมื่อโจทก์ชนะคดีแล้วจะไม่ได้รับผลตามที่ตนฟ้องหรือไม่อาจบังคับให้ได้รับผลตามคำพิพากษาได้ จึงต้องมีมาตรการในการคุ้มครองประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีก่อนพิพากษาไว้เพื่อว่าเมื่อศาลพิพากษาแล้วสามารถบังคับคดีต่อไปได้อันเป็นการป้องกันความเสียหายไว้ล่วงหน้า กฎหมายจึงกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาไว้เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่ความ ฉะนั้นในกฎหมายจึงกำหนดเรื่องการบังคับคดีไว้เป็นสองลักษณะคือ

ลักษณะที่หนึ่ง วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา

ลักษณะที่สอง การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ดังนั้น การบังคับคดีของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงมีทั้งการดำเนินการก่อนศาลพิจารณาพิพากษาคดี และหลังศาลพิจารณาพิพากษาคดีแล้ว

การใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในภาคบังคับคดีจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ นอกจากนี้ยังปรากฏว่าคดีนี้จำเลยทุกสำนวนได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์โดยมิได้มีการถอนคำฟ้องและศาลได้พิพากษาคดีให้เสร็จเด็ดขาดไปตามยอมแล้ว จึงถือว่าคำพิพากษาดังกล่าวถึงที่สุด ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๓๘ จึงไม่มีคดีที่ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาคดีอีกต่อไป ดังนั้นข้อความในมาตรา ๒๖๔ ที่ว่าให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวจึงไม่อาจนำมาใช้ในคดีเช่นนี้ได้ ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงเห็นว่า กรณีตามคำร้องของจำเลยทั้ง ๒๐ คำร้องไม่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงเห็นสมควรให้ยกคำร้องประการหนึ่ง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ที่ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจกำหนดจำนวนเงินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) เฉพาะ ส่วนที่บัญญัติให้ศาลกำหนดจำนวนเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่เป็นพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน ที่ไม่ใช่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐบาลไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีได้ ชัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะแตกต่างกับมาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งบัญญัติให้สิทธิเรียกร้อง เป็นเงินลักษณะเดียวกับมาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ดังกล่าวที่ข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐบาลได้รับ ไม่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีทั้งหมด โดยไม่ต้องให้ศาลกำหนดดังเช่นมาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) นั้น

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติ แห่งกฎหมายอื่น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการ บังคับคดี

(๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ และเงินรายได้เป็นคราวๆ อันบุคคลภายนอกได้ยกให้ เพื่อเลี้ยงชีพเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

(๒) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐบาล และเงินสงเคราะห์หรือบำนาญที่รัฐบาลได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(๓) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดเชย เงินสงเคราะห์หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของ พนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงานนอกจากที่กล่าวไว้ใน (๒) ที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้นหรือคู่สมรส หรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้นเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

(๔) เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับอันเนื่องมาแต่ความตายของบุคคลอื่น เป็นจำนวนตามที่จำเป็นในการดำเนินการฌาปนกิจศพตามฐานะของผู้ตายที่ศาลเห็นสมควร

ในการกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) ให้ศาลกำหนดให้ไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือน ขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตาม คำพิพากษาและจำนวนบุพการีและผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย

ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจออกคำสั่งอายัดตามมาตรา ๓๑๑ วรรคสอง ให้ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) (๓) และ (๔) และให้นำความในวรรคสอง มาใช้บังคับแก่การกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) โดยอนุโลม แต่ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่เห็นด้วยกับจำนวนเงิน ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบ ถึงการกำหนดจำนวนเงินเช่นนั้น เพื่อขอให้ศาลกำหนดจำนวนเงินใหม่ได้

ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งการดำรงชีพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้เปลี่ยนแปลงไป บุคคลตามวรรคสามจะยื่นคำร้องให้ศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดี แล้วแต่กรณี กำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) ใหม่ก็ได้

คำสั่งของศาลที่เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินตามมาตรานี้ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด”

พิจารณาแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๕ วรรคแรก บัญญัติว่า “ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี.....”

ตามมาตรา ๒๘๕ ระบุถึง “ทรัพย์สิน” ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี แต่ตามมาตรา ๒๘๖ ระบุว่า “สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี” ฉะนั้นถ้าสิทธิเรียกร้องเป็นทรัพย์สินจึงเป็นทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีตามมาตรา ๒๘๕

โดยผลของบทบัญญัติตามมาตรา ๒๘๖ ดังกล่าวข้างต้น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีตามมาตรา ๒๘๖ บางกรณีเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจยึดได้บางส่วน บางกรณียึดไม่ได้เว้นแต่จะมีบทบัญญัติของกฎหมายอื่นให้บังคับคดีได้ เช่น พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๑๒๑ ให้ยึดเงินเดือน ค่าจ้างได้ในการบังคับคดีล้มละลายแก่ลูกหนี้ผู้ล้มละลาย

(๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้อาจได้แก่เงินซึ่งกฎหมายกำหนดสำหรับผู้ที่ต้องออกจากราชการเพราะทุพพลภาพหรือเงินที่จ่ายตอบแทนแก่ผู้ที่ช่วยราชการจนทุพพลภาพ ส่วนเงินรายได้เป็นคราวๆ ซึ่งบุคคลภายนอกจ่ายให้ เช่น เงินเบี้ยเลี้ยงชีพที่มูลนิธิสายใจไทยจ่ายให้แก่ทหารตำรวจ ซึ่งสู้รบและทุพพลภาพ เบี้ยเลี้ยงชีพนี้ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ส่วนเงินรายได้เป็นคราวๆ อันบุคคลภายนอกได้ยกให้เพื่อเลี้ยงชีพนั้น เช่น เจ้ามรดกกำหนดในพินัยกรรมให้จ่ายเงินมรดกเป็นเบี้ยเลี้ยงชีพคนใช้เก่าแก่เป็นรายเดือนจนกว่าจะถึงแก่ความตาย เงินตามมาตรา ๒๘๖ (๑) นี้ถ้าเป็นเงินเบี้ยเลี้ยงชีพที่กฎหมายกำหนด ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี แต่ถ้าเป็นเงินที่เป็นรายได้เป็นคราวๆ อันบุคคลภายนอกได้ยกให้ ให้ศาลกำหนดให้ตามสมควร จึงเป็นสิทธิเรียกร้องที่อายัดมาได้ โดยศาลคำนึงถึงฐานะทางครอบครัวที่จะต้องใช้จ่ายแล้วกำหนดเงินที่อายัดตามสมควร

(๒) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐบาล และเงินสงเคราะห์หรือบำนาญที่รัฐบาลจ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

ตามอนุमतรานี้เป็นเรื่องเงินของข้าราชการโดยเฉพาะรวมทั้งลูกจ้างของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ เช่น เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวที่จ่ายเพื่อช่วยเหลือข้าราชการหรือลูกจ้างตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๑ มีลักษณะเป็นเงินเดือน (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๔๘/๒๕๒๒) เงินสะสมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเงินเดือน โดยหักเก็บไว้ทุกเดือน (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๘๑/๒๕๑๓) แต่ถ้าผู้ตายสะสมเงินเดือนไว้เป็นเงินเก็บ อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๕๓ /๒๕๑๕) แต่ถ้าบำเหน็จที่รับมา ยังไม่ปะปนกับเงินอื่นไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๒๐/๒๕๓๒) สิทธิเรียกร้องเงินเบี้ยเลี้ยงเงินเดินทางและค่าเช่าที่พักตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ เงินค่าจ้าง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๔/๒๕๒๕) เบี้ยหวัดทหารประจำการยึดไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๐๔ /๒๕๑๘)

ส่วนเงินสงเคราะห์หรือเงินบำนาญที่รัฐบาลจ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติ เช่น เงินช่วยเหลือพิเศษในกรณีที่ข้าราชการตายในระหว่างรับราชการจำนวนสามเท่าของเงินเดือนตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน มีใช้เงินเดือนและมีใช้มรดกของมรดกของผู้ตายจึงไม่อยู่ในความรับผิดชอบในหนี้สินของผู้ตาย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๕๓/๒๕๑๕)

ตามอนุมาตรา (๒) นี้ได้รับยกเว้นทั้งหมดต่างกับอนุมาตรา (๑) ซึ่งบังคับคดีได้บางส่วน

(๓) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดใช้ เงินสงเคราะห์หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของพนักงาน ลูกจ้างหรือคนงานนอกจากที่กล่าวไว้ใน (๒) ที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้นหรือคู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตอยู่ของบุคคลเหล่านั้นเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

ตามอนุमतรานี้บัญญัติทำนองเดียวกับอนุมาตรา (๒) เพียงแต่ไม่ใช่หน่วยราชการหรือรัฐบาล แต่เป็นหน่วยงานเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม บริษัท ห้างร้าน ซึ่งนายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้นหรือคู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตอยู่ของบุคคลเหล่านั้น เช่น เงินเดือนของบริษัทเดินอากาศไทย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๒๕/๒๕๕๘) เงินกองทุนสงเคราะห์ทดแทนซึ่งจำเลยลูกจ้างการรถไฟแห่งประเทศไทย มีสิทธิเรียกร้อง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๘๘/๒๕๑๖) เงินจำพวกนี้ก็เช่นเดียวกับอนุมาตรา (๑.) ที่ศาลให้ยึดหรืออายัดมาได้ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๒๘/๒๕๒๐ จำเลยผู้แพ้คดีเป็นลูกจ้างของการไฟฟ้านครหลวง ศาลสั่งอายัดเงินเดือนโดยพิเคราะห์ฐานะทางครอบครัวแล้วกำหนดเงินที่อายัดตามสมควร

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๕๐/๒๕๒๓ โจทก์ยินยอมให้จำเลยหักเงินเดือนเดือนสุดท้ายเงินสะสมกับดอกเบี้ยและเงินบำเหน็จชำระหนี้ที่โจทก์เป็นหนี้เงินยืมจากจำเลยส่วนหนึ่งตามระเบียบขององค์การอาหารสำเร็จรูปว่าด้วยเงินสะสมของผู้อำนวยการและพนักงาน อ.ส.ร. พ.ศ. ๒๕๑๖ จึงมิใช่เป็นการบังคับคดียึดหรืออายัดเงินของลูกหนี้แต่ประการใด จึงไม่อาจนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ มาใช้ได้

(๔) เงินฉापนกิจสงเคราะห์ หมายถึงเงินสงเคราะห์หรือช่วยเหลือในการปลงศพ ซึ่งลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับมาจากบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการฉापนกิจศพของผู้ตาย ซึ่งผู้ตายเป็นสมาชิกสมาคมฉापนกิจสงเคราะห์ และลูกหนี้เป็นผู้มีสิทธิรับเงินนั้น เงินดังกล่าวไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีเพียงเท่าที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อฉापนกิจศพของผู้ตาย นอกนั้นเป็นเงินที่ยึดหรืออายัดได้

อนึ่ง มีมาตรา ๒๘๖ วรรคสอง บัญญัติว่า ในการกำหนดเงินตามมาตรา ๒๘๖ (๑) และ (๓) ให้ศาลกำหนดไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและจำนวนบุพการีและผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้สามารถดำรงชีพได้โดยอาศัยสิทธิเรียกร้องเป็นเงินตามที่บัญญัติยกเว้นไว้ไม่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี มิเช่นนั้นแล้ว สิทธิเรียกร้องเป็นเงินเหล่านี้ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดใช้ เงินสงเคราะห์ ฯลฯ ทั้งหมดต้องตกอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีทั้งหมด ที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) บัญญัติแตกต่างกันระหว่างข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาลกับพนักงาน ลูกจ้าง และคนงานของเอกชนซึ่งเป็นนายจ้างก็น่าจะมีเหตุผลอยู่ที่ว่า เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของข้าราชการ หรือลูกจ้างของรัฐบาล และเงินสงเคราะห์หรือบำนาญที่รัฐบาลได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตอยู่ของบุคคลเหล่านั้น เป็นเงินที่รัฐบาลต้องจ่ายให้บุคคลเหล่านั้นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น เงินเดือนข้าราชการต้องจ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือนของส่วนราชการนั้น ๆ เงินบำเหน็จ เงินบำนาญของข้าราชการก็ต้องจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวโดยให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้พิจารณาสั่งจ่ายตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด เป็นต้น ซึ่งพระราชกฤษฎีกาและกฎหมายเหล่านี้มีลักษณะเป็นกฎหมายปกครองซึ่งกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐ อีกทั้งยังมีระเบียบการจ่ายเงินของทางราชการระบุไว้ว่ารัฐหรือ

ส่วนราชการต้องจ่ายให้ผู้มีสิทธิในเงินประเภทนั้นๆ รับไปด้วยตนเอง หากจะจ่ายให้บุคคลอื่นรับไปก็ต้องมีใบมอบฉันทะตามระเบียบแบบแผนของทางราชการมาแสดง เป็นต้น ดังนั้นการจ่ายและรับเงินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๖ (๒) จึงต้องจ่ายตามกฎหมายเกณฑ์ที่มีกฎหมายกำหนดไว้แน่นอนตายตัว กฎหมายจึงต้องบัญญัติให้ชัดเจนว่าเงินประเภทนี้ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี กล่าวคือ ศาลไม่อาจออกหมายยึดหรืออายัดเงินประเภทนี้ได้ ส่วนการจ่ายเงินของนายจ้างตามมาตรา ๒๕๖ (๓) เป็นการจ่ายตามสัญญาจ้างแรงงานที่เป็นเรื่องระหว่างเอกชนต่อเอกชน ดังนั้นการที่กฎหมายบัญญัติให้การจ่ายเงินประเภทนี้อาจอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีได้ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรกำหนด จึงไม่กระทบกระเทือนหรือฝ่าฝืนต่อกฎหมายว่าด้วยการจ่ายเงินของทางราชการ เพราะนายจ้างและลูกจ้างมิได้มีความสัมพันธ์กันตามกฎหมายเหมือนข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาล จึงไม่ใช่กรณีที่นายจ้างต้องจ่ายเงินแก่ลูกจ้างตามกฎหมาย หากกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติให้เจ้าพนักงานของรัฐไม่ว่าศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจยึดหรืออายัดเงินของทางราชการเหล่านี้ได้ ผลก็คือให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจสั่งให้ยึดหรือสั่งอายัดให้ส่วนราชการต้องส่งเงินมายังศาลเพื่อจ่ายแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป ก็จะทำให้การใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายเงินของรัฐซึ่งเป็นกฎหมายปกครองประเภทหนึ่งเกิดการขัดแย้งกับการใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความ ความไม่สงบเรียบร้อยก็อาจจะเกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสถานะของข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาล ตามมาตรา ๒๕๖ วรรคหนึ่ง (๒) แล้วจะเห็นว่า บุคคลกลุ่มนี้ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายที่แตกต่างกับพนักงานลูกจ้าง และคนงานตามมาตรา ๒๕๖ วรรคหนึ่ง (๓) โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๐ บัญญัติให้บุคคลกลุ่มนี้มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชน และโดยที่ข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาลโดยทั่วไปต้องถือว่ามีรายได้หลักจากเงินเดือนและเงินอื่นตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น จึงจำต้องมีมาตรการคุ้มครองบุคคลกลุ่มนี้ ดังนั้นที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๖ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติคุ้มครองสิทธิเรียกร้องเป็นเงินประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาลไว้มิให้ต้องอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีทั้งหมดก็เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความมั่นคงตามสมควร

อนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๖ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) ให้ศาลกำหนดให้ไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและจำนวนบุพการี

และผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย” เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดสิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) โดยใช้อัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนเป็นเกณฑ์ประการหนึ่งด้วย ซึ่งมาตรา ๒๘๖ วรรคห้า บัญญัติให้อุทธรณ์คำสั่งของศาลที่เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินไปยังศาลอุทธรณ์ เพื่อให้พิจารณา กำหนดจำนวนเงินตามความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่งได้

ดังนั้น แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) จะบัญญัติแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาสถานะของข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาลซึ่งต้องอยู่ในระเบียบ วินัยตามกฎหมาย กฎและระเบียบ ประกอบกับการประกอบอาชีพอื่นถูกจำกัดบางประการ โดยเฉพาะ ข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐบางตำแหน่งไม่อาจประกอบอาชีพอื่นได้ คงอาศัยเงินรายได้จากเงินเดือน และเงินอื่นตามที่กฎหมายกำหนด การที่มาตรา ๒๘๖ วรรคสอง กำหนดหลักเกณฑ์ให้ศาลเป็นผู้กำหนดสิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน ตาม มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี โดยใช้อัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุด ของข้าราชการพลเรือนเป็นเกณฑ์ และยังให้สิทธิอุทธรณ์การกำหนดจำนวนเงินดังกล่าวของศาลชั้นต้น ต่อศาลอุทธรณ์ได้อีกด้วย เป็นการให้ดุลพินิจแก่ศาลที่พิจารณาคดีกำหนดจำนวนเงินได้ตามความเหมาะสม ตามพฤติการณ์แห่งคดี ด้วยความเป็นธรรม พิจารณาตามหลักการ และเหตุผลข้างต้นแล้ว จึงมิใช่ เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงเห็นว่าเหตุผลตาม คำร้องของผู้ร้องทั้ง ๒๐ คำร้องฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายปรีชา เถลิมาณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ